

راهنمای کامل معماری
از اولین تمدن ها تا عصر حاضر

نویسنده:
پاتریک ناتگنز
بیا همکاری ریچارد وستون

مترجم: پروین آقائی

انتشارات سبز آرنک

سرشناسه	:	ناتجنز، پاتریک، ۱۹۳۰ - ۲۰۰۴م. Nuttgens, Patrick
عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای کامل معماری از اولین تمدن‌ها تا عصر حاضر / نویسنده پاتریک ناتگنز، با همکاری ریچارد وستون؛ مترجم پروین آقائی.
مشخصات نشر	:	تهران: سبز آرنک، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۲ ص. مصور.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۴-۲۶-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فدیا
یادداشت	:	عنوان اصلی: The complete handbook of /from the first civilizations to the present day
		۲۰۰۶
موضوع	:	معماری -- تاریخ
موضوع	:	معماری -- طراحی
شناسه افزوده	:	وستون، ریچارد، ۱۹۵۳ - م.
شناسه افزوده	:	Weston, Richard
شناسه افزوده	:	آقائی، پروین، - مترجم
رده بندی کنگره	:	NA۲۰۰/ن۲۰۱۳۸۹
رده بندی دیویی	:	۷۲۰/۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۱۸۹۰۳۰

راهنمای کامل معماری از اولین تمدن‌ها تا عصر حاضر

انتشارات: سبز آرنک

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۴-۲۶-۶

مترجم: پروین آقائی

نویسنده: پاتریک ناتگنز

ویراستار: زینب آقائی

صفحه آرای: زهرا دهاقین

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳-۶۶۴۰۶۴۷۷

WWW.CHOOGAN.COM

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۸	نقاط عطف در تاریخچه ی معماری
۱۲	اولین تمدن ها
۱۷	مصر باستان
۲۸	یونان باستان
۴۱	رومی ها
۵۶	آسیای جنوبی: سبک های هندو، بودا و چین گرایی
۶۶	چین و ژاپن: معماری سنتی چوبی
۷۸	آمریکای ماقبل تاریخ: اولین تمدن های آمریکای مرکزی و جنوبی
۸۲	اولین سبک های مسیحی و بیزانسی
۹۲	اسلام: معماری در جهان مسلمانان
۱۰۵	رومانسک
۱۱۶	گوتیک
۱۳۲	رنسانس ایتالیا
۱۴۲	گسترش رنسانس
۱۵۱	باروک و نئوکلاسیسیسم
۱۶۸	قرن نوزدهم
۱۷۷	آغاز قرن جدید
۱۸۵	مدرن
۲۰۱	پست مدرن
۲۱۱	کثرت گرایی معاصر

بدون داشتن اطلاعات کافی نمی توان به ارزش آثار معماری پی برد. عواملی از قبیل تحولات اجتماعی و سیاسی، سهولت دسترسی به مصالح، پیشرفت در علم و تکنولوژی، تغییر در رسوم و نقش قدرت و نفوذ، رقابت با تمدن های دیگر می توانند در ساخت و ساز ساختمان ها تاثیر داشته باشند. چون اولین آثار معماری بزرگ، مقبره ها و معابد بودند بنابراین مذهب هم در این جریان نقش مهمی به عهده داشت. از این رو بخشی از این راهنمای توریستی را به ارائه ی اطلاعات ضروری اختصاص داده ام تا ارزیابی آثار معماری برای خواننده امکان پذیر شود.

این کتاب بر اساس "سبک های" اصلی و با توجه به دوره یا منطقه تالیف شده است- البته این واژه در مورد بعضی از فرهنگ ها به طور نسبی صدق می کند. تقسیم بندی ها نسبتاً آشنا و متداول هستند اگرچه من با توجه به شناخت خودم از نیروها و جنبش ها، تغییراتی جزئی در آن ها ایجاد کرده ام. جریان کتاب به ترتیب تاریخ و در بعضی از قسمت ها همراه با تداخل است. در ابتدا هر سبک با توجه به بافت تاریخی و فرهنگی، مهم ترین معماران، مصالح، انواع ساختمان ها، تکنولوژی و واژگان معماری مورد بررسی قرار گرفته است. در صورت لزوم، برای توصیف سبک مورد نظر به "ساختمانی" که ویژگی های بارز آن سبک را ترسیم می کند اشاره کرده ام. تصاویر به دقت انتخاب شده اند و در موارد ضروری، زیرنویسی برای آن ها ارائه شده تا مشخص سریع آن ها امکان پذیر شود. تصاویر پرسپکتیو، نماها و جزئیات ساختاری و ترکیباتی مقایسه ی ساختمان های مختلف را امکان پذیر کرده اند. پلان ها به عنوان راهنمایی برای بررسی آثار معماری و توضیح سازماندهی فضاها و کارکردهای مختلف ساختمان ها به کار رفته اند.

پس از تحلیل اولیه، توضیحاتی در مورد ساختمان ها به لحاظ جغرافیایی ارائه شده است. بنابراین خواننده می تواند برای کسب اطلاعات لازم، بخش اول هر فصل را مطالعه کند و سپس از بخش دوم به عنوان راهنمای توریستی برای بازدید از اماکن مختلف استفاده نماید. البته هیچ چیز نمی تواند جایگزین مشاهده ی ساختمان ها از نزدیک شود. به نظر من، تحلیل سبک ها و ارائه ی اطلاعات لازم برای ارزیابی و شناخت آثار معماری باعث می شود ساختمان هایی که به آن ها اشاره نشده هم مورد توجه قرار بگیرند.

ساده ترین نوع معماری- که معمولاً سبک بومی نامیده می شود- باید به دلیل کمبود فضا حذف می شد اما در تاریخچه ی بیشتر ساختمان ها به این سبک اشاره شده است. چشم اندازها، باغ ها و شهرسازی فقط در قسمت هایی بررسی شده اند که اهمیتشان در معماری اجتناب ناپذیر است.

ضرورت راهنماهای جیبی این است که اطلاعات گسترده خلاصه شوند و توصیف ساختمان هایی که سزاوار بررسی جامع هستند در چند سطر جمع بندی شود. با این وجود هیچ کدام از آثار معماری که از اهمیت تاریخی برخوردارند حذف نشده اند. البته بسیاری از نکات مهم و تفاوت های جزئی، برداشت شخصی هستند.

نقاط عطف در تاریخچه ی معماری

- حدود ۴۰۰۰ ق.م: اولین اسکان بابلی ها.
- حدود ۲۶۰۰-۲۶۵۰ ق.م: بنای خاکسپاری در ساکارا، مصر: اولین ساختمان سنگی در مقیاس بزرگ.
- حدود ۱۷۵۰-۲۳۰۰ ق.م: تمدن دره ی سند، هند.
- حدود ۲۰۰۰ ق.م: زیگورات در اور، بین النهرین. معبد ماقبل تاریخ در استون هنج، انگلیس.
- حدود ۱۵۰۰ ق.م: تاسیس پایتخت هتیت ها، هاتوشاش، آسیای صغیر.
- حدود ۱۴۰۰ ق.م: تخریب نوسوس، کرت. آغاز سلطه ی مایسینه در سرزمین های مجاور دریای اژه.
- ۱۰۸۵ ق.م: پایان دوره ی پادشاهی نوین در مصر.
- ۶۱۲ ق.م: تسخیر نینوا، پایتخت آشوری ها به دست مادها و بابلی ها.
- حدود ۴۸۲-۵۶۳ ق.م: حیات بودا.
- ۵۱۸ ق.م: آغاز ساخت کاخ پرسپولیس به دستور داریوش اول در ایران.
- حدود ۵۰۹ ق.م: تاسیس جمهوری روم.
- ۴۲۹-۴۴۴ ق.م: عصر پریکلس در یونان. پارتنون، آتن، که در سال ۴۴۷ آغاز شد.
- ۳۰-۲۲۳ ق.م: دوره ی یونانی.
- ۲۳۷ ق.م: معبد هورس، ادفو، مصر.
- ۷۸ ق.م: تابولاریوم، روم: اولین طاق بتونی در مقیاس بزرگ.
- ۳۱ ق.م: اوکتاویان (آگوستوس) اولین امپراتور روم شد.
- حدود ۲۴-۱۲۰: پانتئون، روم.
- حدود ۳۰۰: کاخ دیوکتیان، اسپلیت، یوگسلاوی: آخرین ساختمان بزرگ از امپراتوری روم.
- ۳۲۰: کنستانتین پایتخت امپراتوری را از روم به بیزانس منتقل کرد و آن را قسطنطنیه نامید.
- ۵۳۲-۷: ایا صوفیه، قسطنطنیه: بیزانس.
- حدود ۶۸۴: مسجد قبة الصخره، اورشلیم: اولین اثر معماری بزرگ اسلام.
- ۷۴۵: ساخت معبد بودایی تودای-جی، نارا، ژاپن.
- حدود ۸۰۰: معبد-کوهستان بارابودور، جاوه.
- حدود ۸۵۷: تالار اصلی، معبد فوگوانگ، کوهستان ووتای: چین: اولین ساختمان چوبی مهم به جا مانده.
- ۹۱۰: تاسیس صومعه ی کلونی، بورگاندی.
- حدود ۱۰۰۰: فروپاشی تمدن مایا در آمریکای مرکزی.
- ۶۰-۱۰۳۰: کاتدرال اسپیر، آلمان: اولین طاق و تویزه های بزرگ در اروپای قرون وسطایی.
- ۱۱۵۰-۱۰۵۰: دوره ی رومانسک متعالی.
- حدود ۱۱۰۰: بالکورت، چیچن ایتزا، مکزیک.
- ۱۱۰۴: اولین طاق های تویزه در شمال اروپا. در کاتدرال دورهام، انگلیس.
- اوایل قرن دوازدهم: معبد-کوهستان آنکور وات، کامبوج.
- حدود ۴۴-۱۱۴۰: ساخت جایگاه همخوانان جدید برای سن دنیس، نزدیک پاریس: اولین اثر

گوتیک.

۱۱۹۴: آغاز ساخت کاتدرال چارترس: شروع گوتیک متعالی.

حدود ۱۲۵۰: معبد سوریا، کوناراک، هند: شاهکار معماری اریسا.

۱۳۳۷-۵۷: ساخت کاتدرال گلوکستر، انگلیس: پایه ریزی گوتیک قائم انگلیس.

حدود ۱۳۴۵: آغاز ساخت کاخ رئیس جمهور در ونیز.

۱۴۱۹-۴۴: بیمارستان فاندلینگ، فلورانس، اثر برولسچی: اولین اثر معماری رنسانس.

۱۵۳۲-۴۲: امپراتوری اینکا، پرو.

۱۴۸۵: چاپ هنر معماری در ایتالیا توسط آلبرتی: اولین رساله ی معماری در مورد رنسانس.

۱۴۹۹: برامانته از میلان به رم رفت: آغاز رنسانس متعالی.

۱۷۳۲-۱۵۰۱: سلسله ی صفوی در ایران: مسجد شاه، اصفهان، ۳۷-۱۶۱۲.

۱۵۲۰-۳۴: خزانه ی جدید برای سن لورنزو، فلورانس، اثر میکل آنژ: اولین اثر معماری

مدرنیزم.

۱۵۲۱: اولین اثر جولیانو رومانو، در رم. تخریب ازتک تنوچیتلان، مکزیک، توسط فاتحان

اسپانیا.

۱۸۵۸-۱۵۲۶: دوره ی مغولان در هند.

۱۵۲۷: چپاول رم توسط سربازان امپراتوری.

۱۵۴۶: لسکات مامور شد لوور را طراحی کند، پاریس: آغاز کلاسیسیسم فرانسه.

۸۰-۱۵۴۹: ظهور پالادیو، برجسته ترین معمار رنسانس ایتالیا.

۵۷-۱۵۵۰: مسجد سلیمانیه، استانبول، اثر سینان.

۱۶۰۳-۱۵۵۸: دوران سلطنت الیزابت اول در انگلیس.

۸۰-۱۵۶۸: لانگلیت هاوس، انگلیس: اولین کاخ بی نظیر دوره ی ملکه الیزابت.

۸۴-۱۵۶۸: گسو، رم، اثر ویگنولا، تأثیر مهمی بر طرح کلیساهای باروک.

۱۵۷۰: چاپ رساله ی چهار کتاب معماری، اثر پالادیو: متنی مهم در رنسانس.

۲۵-۱۶۰۳: دوران سلطنت جیمز اول در انگلیس.

اوایل قرن هفدهم: کاخ کانسورا، کیوتو، ژاپن: سادگی زن.

۱۸-۱۶۱۶: خانه ی ملکه، گرینویچ، لندن، اثر اینیگو جونز: مقدمه ای برای سبک پالادیم در

انگلیس.

حدود ۶۰-۱۶۲۰: تکامل سبک باروک در رم.

۵۴-۱۶۳۲: تاج محل، هند: بزرگ ترین مقبره ی مغول ها.

۱۷۲۳-۱۶۶۳: عصر سر کریستوفر رن در انگلیس.

۱۷۵۶-۱۶۶۹: کاخ ورسای، فرانسه.

حدود ۱۷۳۰-۱۶۹۰: عصر باروک اتریش.

حدود ۱۵-۱۷۱۰: ایجاد سبک روکوکو در پاریس.

۱۸۳۰-۱۷۱۴: دوره ی جورجی در انگلیس.

حدود ۵۰-۱۷۱۵: احیای پالادیم در انگلیس.

۳۲-۱۷۲۱: ترنسپرنت، کاتدرال تولدو، اسپانیا: اوج وهم آفرینی باروک.

۷۲-۱۷۴۳: کلیسای فیرتسن هایلینگن (۱۴ قدیس)، باواریا، اثر نومن: باروک-روکوکوی آلمان.

حدود ۱۷۵۰: ظهور نئو-کلاسیسیسم.

۱۰ نقاط عطف در تاریخچه ی معماری

- حدود ۷۰-۱۷۵۰: استرابری هیل، انگلیس، اثر والپول: آغاز احیای گوتیک.
- ۸۰-۱۷۵۷: سن ژنه ویو (که امروزه پانتئون است)، پاریس، اثر سوفله: شاهکار کلاسیسیسم فرانسه.
- حدود ۱۸۳۰-۱۷۶۰: احیای یونان در معماری اروپا.
- ۱۷۷۷-۹: آیرنبریج، کولبروکدال، انگلیس: اولین پل آهنی.
- ۱۷۹۸: احیای یونان توسط لاتروب به ایالات متحده ی آمریکا برده شد.
- ۱۷۹۹: سدگلی، اثر لاتروب: اولین خانه به سبک احیای گوتیک در آمریکا.
- ۳۰-۱۸۰۰: سبک نیابت سلطنت در انگلیس.
- حدود ۴۰-۱۸۲۰: اوج احیای یونان در اروپا و آمریکا.
- ۱۸۴۰-۶۵: ساختمان های مجلس، لندن: نئو-گوتیک ویکتوریایی.
- ۵۱-۱۸۵۰: کریستال پلس، نمایشگاه گریت، لندن، اثر پاکسون: اولین ساختمان پیش ساخته از شیشه و آهن.
- ۷۵-۱۸۵۲: امپراتوری دوم فرانسه، اپرا، پاریس، اثر گارنیر، در سال ۱۸۶۱ آغاز شد.
- ۱۸۵۹: رد هاوس، بکسلی هیت، کنت، اثر وب برای ویلیام موریس: احیای داخلی انگلیس.
- ۱۸۷۳: ساختمان تریبون، نیویورک، اثر هانت: یکی از اولین ساختمان های دارای آسانسور.
- ۱۸۷۹: استفاده از بتن مسلح برای اولین بار توسط هنریک.
- ۱۸۸۴: کلیسای ساگرا دا فامیلیا، بارسلونا، توسط گائودی آغاز شد.
- ۱۸۸۵: ساختمان هوم اینشورنس، شیکاگو، اثر جنی: اولین آسمان خراش (۱۰ طبقه).
- ۹-۱۸۸۷: برج ایفل، پاریس: اوج شکوه فلز به عنوان یکی از مصالح معماری.
- حدود ۱۹۵۹-۱۸۹۰: عصر فرانک لوید رایت در ایالات متحده ی آمریکا.
- ۱۸۹۵: افتتاح فروشگاه "آرت نوو" در پاریس.
- ۱۸۹۷: تأسیس گروه های انشعاب در وین.
- ۱۸۹۹: تأسیس انجمن باغ-شهر، انگلیس.
- ۱۹۰۴-۱۸۹۹: فروشگاه کارسون، پیر و اسکات، شیکاگو، اثر سالوان: مدرسه ی شیکاگو.
- ۱۹۰۳: تأسیس وینر ورکشتده (کارگاه های وین) در وین.
- ۲۰-۱۹۱۸: برج انیشیتین، پوتسدام، اثر مندسون: اکسپر، سیستم آلمان.
- ۱۹۱۹: تأسیس باهاوس توسط گروپیوس.
- ۷۶-۱۹۲۲: عصر آلوار آلتو، که در فنلاند آغاز شد.
- ۱۹۲۳: چاپ پیش به سوی معماری اثر له کربوزیه.
- پنج نقطه ی معماری جدید که از نظریه های او هستند در وبلا ساووی، پویسی، ۳۱-۱۹۲۹ نمود یافتند.
- ۱۹۲۴: شرودر هاوس، اوترکت، اثر ریتولد: دستیل.
- ۶-۱۹۲۵: ساختمان باهاوس، دسا، آلمان: اثر گروپیوس.
- ۱۹۲۸: تأسیس کنگره ی بین المللی معماری مدرن (CIAM).
- ۱۹۳۰: تشکیل تکتون در بریتانیا.
- ۱۹۳۲: کاربرد واژه ی "سبک بین المللی" برای اولین بار.
- ۱۹۵۱: فستیوال بریتانیا.
- ۱۹۵۲: تکمیل لور هاوس، نیویورک: نمونه ی بارزی از آسمان خراش تیغه دار روی کرسی

راهنمای کامل معماری از اولین تمدنها تا عصر حاضر . ۱۱

کوتاه.

۶۲-۱۹۵۶: ترمینال تی. دبلیو. ای.، فرودگاه کندی، نیویورک، اثر اری سارینن.

۷۳-۱۹۵۹: آپرا هاوس سیدنی، استرالیا، اثر اوتزون.

۱۹۶۰: تاسیس برازیلیا، پایتخت جدید برزیل.

۱۹۶۷: نمایشگاه ۶۷، مونترئال: با گنبد میله ای اثر فولر.

۱۹۷۲: برج کپسولی ناکاگین، توکیو، اثر کاروکاوا: معماری متابولیستی.

۷-۱۹۷۲: مرکز پامپیدو، پاریس، اثر پیانو و راجرز. مرکز هیلینگدان. لندن، اثر مثنو،

جانسون- مارشال و شرکا.

www.ketab.ir

اولین تمدن ها

بیش از ۷۰۰۰ سال از اوایل دوران نوسنگی، کانون جهان، منطقه ای به شکل لکه ی جوهر در خاورمیانه بود. تقریباً ۷۰۰۰ سال ق.م. شکارچیان و گردآورندگان غذا روی حواشی تپه ی آسیای صغیر، کوهستان های زاگرس و سرزمین های شرق مدیترانه به سمت غرب روستاهایی شکل دادند. اواخر هزاره ی ششم ق.م. در دشت ها و تپه ها محصولات کشاورزی با حجم بالا پرورش داده می شدند. در مذهب به خدایان حاصلخیزی و دفن مردگان تاکید می شد.

اگرچه اریحا^۱ کهن ترین شهر جهان است اما اولین تمدن شهری در دشت های بین النهرین شکل گرفت. برای تعدیل سیل های نامنظم بهاری رودهای دجله و فرات از آبیاری استفاده می شد؛ کانال ها به عنوان مسیرهای تجاری به کار می رفتند تا چوب، فلزات و مواد دیگر از طریق آن ها وارد شوند.

بین النهرین کانون جنبش های عظیم قبیله ای بود. در این زمینه اولویت به ترتیب با سومری ها، اموری ها، بابلی ها، کاسی ها، آشوری ها، بابلی های جدید، مادها و ایرانیان بود. رشد شهری از ابتدا به طرف شمال و در امتداد هلال حاصلخیزی ادامه یافت. از جمله دولت-شهرهای شکل گرفته می توان به بابل اشاره کرد که حکومت بلند مدت آن زمانی به پایان رسید که این منطقه طعمه ی امواج هتیت ها شد. در اواسط قرن هفتم ق.م. آشوری ها به قدرت رسیدند و بابل، فلسطین، سوریه و فینیقیه را تحت سلطه درآوردند؛ پایتخت آن ها یعنی نینوا در سال ۶۱۲ ق.م. به دلیل اتحاد مادها با بابلی های جدید منقرض شد. یک قرن بعد کوروش کبیر بابل را فتح و امپراتوری بزرگ هخامنشیان را تاسیس کرد. این امپراتوری به دست اسکندر کبیر (۳۳۱ ق.م.) سقوط کرد. نفوذ ایرانیان چند صباحی در زمان امپراتوری های میانه روی اشکانی و ساسانی ادامه داشت.

آسیای غربی باستان، شهرهای اصلی

رشد معماری

در آسیای صغیر برای ساختمان سازی از الوار استفاده می شد اما در دشت های مرکزی بین النهرین خشت متداول بود. در هزاره ی چهارم اولین ساختمان های عمومی پدید آمدند: معابدی با خشت خام و تزئین شده با موزاییک و دیوار نگاره. سنگ، پرکاربردترین ماده در کاخ های هتیت ها و آشوری ها بود. در این منطقه ستون ها به ندرت به کار می رفتند تا این که در معماری ایرانیان از منابع یونانی و مصری الهام گرفته شد.

۱. شهری در شمال بحرالمیت و مجاور خرابه های شهری که در انجیل در آن نام برده شده است-م.